

kterým se advokáti dožadovali zvýšení odměn za své práce a práce svých kanceláří, aby byly tyto odměny uvedeny v soulad jednak se zvýšenými požadavky úředníků jich kanceláří, jednak s drahotnými poměry doby vůbec. Tomu mělo sloužiti právě také ustanovení shora uvedené poznámky třetí, která k odstupňování odměny dle hodnoty předmětu připojila odstupnění odměny podle doby (trvání) ústního jednání, kterémužto účelu hová také poznámka čtvrtá svým ustanovením, vztahujícím se na jednání odložená.

Čís. 1798.

Pro sdružení za účelem zřízení kinematografu nelze použití formy výrobního a hospodářského společenstva (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

(Rozh. ze dne 29. srpna 1922, R I 913/22.)

Rejstříkový soud zamítl žádost kinematografického družstva za zápis do rejstříku společenstevního. Důvody: Dle čl. 2 předložených stanov jest předmětem družstevního podnikání provozování živnosti kinematografické. Hodlá tudíž družstvo sledovati účel zábavný a poučný, nikoliv hospodářský, jak zákonem ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. míněno. Činnost jeho, na nepatrný počet členů obmezená, nesměruje ani k opatření nových hospodářských statků a tím podmíněnému rozmnožení příjmů členů, ani k racionelní spotřebě statků a tím podmíněnému zmenšení vydání, ani konečně k zachování hospodářských statků, členy nabytých, tak, že osnované družstvo nemá ani v podstatě rázu společenstev v § 1 cit. zákona příkladmo uvedených, a nelze je proto do rejstříku společenstevního zapsati. V případě tomto nejde o přímou, svépomocnou, hospodářskou podporu členů v jich výdělku a hospodaření společnou hospodářskou činností, nýbrž o sdružení kapitálu za účelem pouze nepřímé podpory členů rozdělením případného zisku, ale k tomu cíli forma společenstevního sdružení se dle zákona nehodí. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: I soud rekursní sdílí úplně důvody, z nichž navrhovanému zápisu firmy do společenstevního rejstříku vyhověno nebylo. Účelem zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. z. bylo, zřizováním společenstev hlavně méně zámožným vrstvám obyvatelstva solidárním ručením umožniti docílením zisku zlepšení jich společenského i hospodářského postavení. Proto náleží k podstatě společenstva, by spolek, který má vyvinovati působnost jako společenstvo, kromě neobmezeného počtu členstva dle stanov měl za účel podporovati výdělek nebo hospodářství svých členů společným provozováním podniku neb poskytováním úvěru. Jde tedy o svépomocnou činnost členů představenstva, kterou má býti zvelebena hospodářská jich situace, naproti tomu nelze však užití zákona o společenstvech na ony spolky (sdružení), které nemají za účel zvelebení hospodářství neb výdělku svých členů, nýbrž jsou pouze v podstatě spojením kapitálu ku získání příjmů (důchodů) členům. Že v tomto případě jde o spolek tohoto druhu, vychází na jevo kromě toho, co již soud prvý uvedl, též z ustanovení stanov, dle něhož představenstvo může (tedy musí) žádati od členů jich postavení a vzdělání při-

měřené výkony ve správě a provozování podniku (čl. 6), dále z nestejnoro-
 dosti povolání a zaměstnání, jevíci se již ve členech představenstva
 a dozorčí rady, dále že o možnosti členství nerozhoduje druh hospodářské
 neb výdělkové činnosti členů, nýbrž přináležení ke kruhu Starodružinníků,
 a že každý člen má právo vkládati své úspory do podniku jako volný
 vklad (čl. 7 stanov). Není tedy ničím vysvětlen neb odůvodněn požadavek
 čl. 8 stanov, že přestane býti členem, kdo přestal provozovati živnost
 v obvodu družstva, vždyť nikde stanov ani nevyžadují, zda a jakou
 živnost členové míti musí a ku zvelebení kterých živností svých členů
 spolek tento sloužiti má.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Společenstva výdělková a hospodářská jsou dle § 1 zákona ze dne
 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. spolky o neuzavřeném počtu členů, jichž
 účelem jest, podporovati výdělek anebo hospodářství svých členů buď
 společným provozováním podniku, nebo, o kterýž případ zde vůbec nejde,
 poskytováním úvěru. Podstatným pojmovým znakem jejich jest tudíž
 v onom případě nejen společné provozování podniku členy družstva,
 nýbrž též podporování výdělku nebo hospodářství členů družstva pro-
 vozováním podniku těmito jeho členy. Zákon předpokládá sdružení osob
 ke společné hospodářské činnosti, podporující přímo živnost jejich, nebo,
 provozují-li různé živnosti, sdružení jejich ke společné hospodářské čin-
 nosti, podporující přímo tyto jejich živnosti, nikoli však sdružení kapi-
 tálová, sloužící hospodářství svých členů jen prostředně, byť i v podniku
 též konali práce nebo služby, pokud tyto nejsou výkonem živnosti jejich.
 Podnik samostatný, od živnosti nebo hospodářství členů družstva úplně
 odloučený, jenž nemá účelu, hmotně podporovati členy společným vede-
 ním podniku tohoto, nýbrž jen výtěžky kapitálu, do podniku vloženého,
 nemůže býti základem pro zřízení společenstva dle § 1 zákona z roku 1873,
 byť i členové družstva byli v podniku tom osobně činni. Soud rekursní
 tedy právem uvedl a v podstatě i správně odůvodnil, že účel podniku,
 vytčený v předložených stanovách kinematografického družstva kruhu
 Starodružinníků, nevyhovuje předpisu § 1 zákona, nebo podle § 2 stanov
 sice má býti členů družstva použito ku provozování podniku, ale ze sta-
 nov nevysvítá, že by podnikem kinematografickým měl býti podporován
 (bezprostředně) výdělek nebo hospodářství členů družstva, ve kterémžto
 směru soud rekursní správně uvedl na konci svého usnesení, že v sta-
 novách není nikde ani uvedeno, zdali a jakou živnost členové míti musí
 a ku zvelebení kterých živností svých členů spolek má sloužiti. Stě-
 žovatelé pokládají to nerozhodným, ale neprávem, neboť podle zákona
 musí, jak nahoře uvedeno bylo, společným provozováním podniku býti
 podporována živnost členů, a mají-li členové různé živnosti, musí spo-
 lečným provozováním podniku býti podporovány tyto jejich živnosti;
 účelem společenstva musí býti toto podporování. Ze stanov musí tedy
 býti vidno, které živnosti to jsou. Soud rekursní právem též poukázal
 na správné odůvodnění usnesení soudu první stolice, dle něhož družstvo
 hodlá sledovati účel zábavný a poučný, nikoli hospodářský, jak zákon
 žádá. V § 1 zákona jsou uvedeny jednotlivé druhy společenstev s do-

datkem »a podobné« (» u. dgl.«), nikoliv »a jiné«; zákona lze tudíž použítí toliko na sdružení, v § 1 výslovně uvedená, nebo jim podobná; družstvo, jehož zápis jest navržen, není však žádnému z oněch druhů společenstev podobno, pročež zápis do rejstříku společenstevního povoliti nelze. Soud rekursní uvedl ve svém usnesení, že jde o spolek, který jest v podstatě pouze spojením kapitálu k získání příjmů (důchodu) členům; tvrzení dovolacího rekursu, že tento výrok odporuje spisum a skutečnosti, nelze přisvědčiti, poněvadž podle čl. 3 a 6 stanov členové povinni jsou zapraviti zápisné a splatiti závodní podíly, naproti čemuž, pokud jde o osobní činnost členu v podniku, představenstvo dle čl. 2 a 6 stanov může, ale nemusí jí na členech žádati.

Čís. 1799.

Zajištění půdy drobným pachtýřům (zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Manželka může si započítati pachtovní dobu manželovu.

Vlastník požadovaného pozemku může použítí práva dle § 5. odstavec druhý, zák., dokud řízení o pachtýřově nároku není pravoplatně skončeno.

(Rozh. ze dne 29. srpna 1922, R I 979/22.).

Požadovací nárok Marie B-ové byl uznán soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Marie B-ová jest oprávněna započísti si do doby pachtovní předchozí pacht svého manžela. V § 1 (4) zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., jest sice řeč jen o započtení pachtu manželky pachtýřovy do zákonné doby pachtovní, avšak podle úmyslu zákona nemůže býti pochybnosti o tom, že ustanovení to platí i pro manželku-pachtýřku, na kterou přešel pacht od jejího manžela. Bylo by protismyslno, připouštěti, by si manželka započítala pacht kteréhokoliv členu rodiny manželovy, ale nepřipustiti, by si připočetla pachtovní dobu svého manžela samého. S dovolací stížností nelze souhlasiti ani v tom, že požadovací nárok Marie B-ové jest vyloučen podle § 4 (3) cit. zák., poněvadž bude vlastníku stíženo obhospodařování lesů, nebude-li moci lesníku přidělití požadované pozemky jako deputát. Ustanovení § 4 (3) platí jen v případech v § 4 (1) a (2) uvedených, o které zde nejde. Jinak však platí předpis § 5 (2) cit. zák., který dává vlastníku jen právo, vyměnití požadované pozemky za jiné, kdyby mu bylo užíváno zbyvších mu pozemků znemožněno nebo značně stíženo, ale nevyklučuje ani neobmezuje požadovacího nároku pachtýřova. Námitky dovolací stížnosti proti požadovacímu nároku Marie B-ové jsou tedy bezdůvodny. Co se týče práva vlastníka na výměnu podle § 5 (2) cit. zák. podotýká se toto: Jak se zdá, jest rekursní soud toho mínění, že vlastník nemůže uplatňovati práva na výměnu, jakmile požadovací nárok pachtýřův byl soudem uznán. Tomuto mínění by nebylo lze přisvědčiti. Zákon neustanovuje dobu, kdy nebo lhůtu, ve které vlastník nárok na výměnu má uplatňovati. Může tedy tak učiniti kdykoliv v řízení požadovacím, dokud toto není